

ХРЕСТОМАТІЯ для ЧИТАННЯ

Твори для дітей

6

року життя

ОСНОВА
ВИДАВНИЧА ГРУПА

Харків
2017

ОБРЯДОВА ПОЕЗІЯ

❁ ЗАСІВАНКИ, ЩЕДРІВКИ, КОЛЯДКИ ❁

ЩЕДРІВОЧКА ЩЕДРУВАЛА

Щедрівочка щедрувала,
Під віконце підбігала:
— Чи ти, тітко, наварила,
Чи ти, тітко, напекла?
Неси мені до вікна
І вареник, і пиріг,
Неси швидше на поріг!
Як гаряче — давай нам.
Як холодне — нехай вам.
А в нашої неньки
Рученьки біленькі,
Кругом столу ходить,
Варенички робить.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

Святий Миколаю,
Я тобі замовляю:
Принеси дітям казку
І матусину ласку.
Принеси нам любові,
Дні щасливі, чудові.
Дай небесної сині
Дорогій Україні!

Валентина Козак

СІЮ, СІЮ, ПОСІВАЮ

Сію, сію, посіваю,
З Новим роком всіх вітаю,
Щастя й радості бажаю!
У щасливій вашій хаті
Щоб ви всі були багаті,
Щоб були усі в оселі
І щасливі, і веселі!

ІЗ РІЗДВОМ!

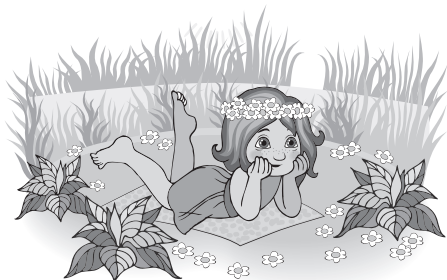
Біг Іванко по льоду
Й загубив там коляду.
Нумо, хлопці, не гуляйте,
Швидше коляду шукайте!
Хлопці коляду знайшли,
Привітати вас прийшли.
Із Різдвом Святим!
Будьте здорові!

КОЛЯДКА

Коляд, коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця,
А без меду не така,
Дайте, дядьку, п'ятака.
Одчиняйте скриньку,
Та давайте сливку,
Одчиняйте сундучок
Та давайте п'ятачок.

❁ КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ ❁

ЗАПЛЕТУ ВІНОЧОК...

Заплету віночок,
Заплету шовковий,
На щастя, на долю,
На чорнії брови.

Та й пущу віночок
На биструю воду,
На щастя, на долю,
На милого вроду.

Ой пливи, віночку,
Тихо за водою,
На щастя, на долю,
Миловому за мною.

Ой поплив віночок
Тихо за водою,
Серденько дівоче
Забрав із собою,

Ой пливи, віночку,
Та по синій хвилі,
До тієї хати,
Де живе мій милий.

КУПАЛО

— Купало, Купало!
Де ти зимувало?
— Зимувало в лісі,
Ночувало в стрісі,
Зимувало в пир'ячку,
Літувало в зіллячку! Гу!
У вишневім садочку
Скопаю я грядочку,
На посію квіточок
На Купала на віночок.

✿ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ІГРИ ✿

ПОДОЛЯНКА

Діти водять хоровод, а один, хто стоїть у колі, робить рухи, що відповідають змісту пісні.

Десь там, десь там подолянка була,
Десь там молоденька була,

Отут вона впала,
До землі припала.
Устань, устань, подоляночко,
Промий очки, як скляночки,
Та візьмися в бочки,
Та поскачи скочки.
Скачи, скачи понад бродом,
Як рибонька попід льодом.
Візьми собі панну, ktoroрю крайню,
Візьми собі паничка, ktoroрого крайничка.

Той, хто посередині, вибирає когось з кола замість себе, і гра продовжується.

ПЕРСТЕНЕЦЬ

Діти сідають рядком і складають руки долонями до купи. Хтось один відходить убік, а котрась дівчинка затуляє між долонями перстенець (квіточку, листочок). Дитина, яка відійшла, довертається, а гурт хором звертається до неї.

Гадуль, гадуль, гадулька!
Десь там моя зозулька
По полю літала,
Золоте пір'я збирала.
Вий, вий, завивай!

Дитина вгадує, у кого перстенець, і каже:

Ти, Оксанко, перстень дай!

Євген Гуцало

ЛІЧИЛКА

Еники-беники
З'їли вареники,
Лесики-песики
З'їли всі персики,
Моржики-йоржики,
З'їли всі коржики,
Мудрики-кудлики
З'їли всі бублики,
Хлопчики-гопчики
З'їли всі копчики,
А щебетушечки
З'їли всі грушечки.
Тільки лишилась
Одненька цукерка,
Одненька цукерка —
Для хлопця Оверка!

КІТ І МИША

Дітлахи беруться за руки й стають у коло («танок»), а двоє: «кіт» (хлопець) і «миша» (дівчина) — усередині. Коли «танок» піднімає руки вгору, «миша» тікає від «кота». А коли «кіт» намагається проскочити за «мишею» — руки опускають.

А до нори, миша, до нори.
А до золотої комори.
Мишка у нірку,
А котик за ніжку.
— Ходи сюди —
А що ж то за мишка —
Не втече:
А що ж то за котик,
Не дожене.
Мишка у нірку,
А котик за ніжку;
— Ходи сюди, ходи сюди.

Якщо «котові» вдається спіймати «мишку», —
мінються ролями.

✿ СКОРОМОВКИ ✿

- ✿ Пиляв Пилип поліна із лип,
Притулив пилку Пилип.
- ✿ Босий хлопець
Сіно косить.
Роса росить
Ноги босі.
- ✿ Ворона проворонила вороненя.
- ✿ Сіла сова з совенятами в совиній
долині.
- ✿ Сама підлога не мелася,
Її мела мала Мелася.

Гриць Пономаренко

✿ ДРАЖНИЛКИ ✿

ДРАЖНИЛКА

Цей Толик такий вреднющий, що в цілім світі не знайти. Усім дітям в нашому дворі він придумує образливі прізвиська. А вчора трапивсь йому на очі я, і він мало не довів мене до сліз. Я йому нічого поганого не зробив. Я взагалі намагаюсь від таких, як Толик, триматися подалі. Ми грали у дворі, й тут моя бабуся вийшла на балкон і гукнула:

— Вітю, додому!

А Толик тут як тут:

— Вітя-муритя, солона копитя.

І всі почали сміятися з мене й повторювати цю нісенітницю. Мені було дуже прикро, і я, як на зло, нічого не міг придумати у відповідь. Я пішов додому з єдиним наміром — скласти й про Толика якусь смішну й дошкульну дражнилку.

Після обіду я зручно вмовстився на дивані, наморщив лоба і став підбирати до слова «Толик» якесь інше співзвучне слово. Спочатку придумав «Толик-нолик». Але це було зовсім не образливе прізвисько. Я ще трохи напружився — і в мене вийшло: «Толик, Толик — круглий нолик». Ні, не те — якась ніжна дражнилка... Я промучився ще, може, з півгодини й придумав: «Толька, Толька — зелена квасолька» та «Толька, Толька — бараболька».

ХТО НАМ ЛІТЕРИ ПРИНІС

«А» — вшіймала нам АКУЛА
І ген-ген хвостом майнула,
Буква «Бе» — у БОРСУКА,
Як і він, товста така.
«Ве» — ВЕРБЛЮД привіз на спині
В розцяцькованій корзині.
Букву «Ге» несе ГУСАК,
Ще й притупує — так-так!
Гава чваниться:
— Еге! Не прогавила я «Ге»!
«Де» у ДЯТЛА у дуплі
Розкошує у теплі.
«Е» тримає страус ЕМУ
В дзьобі куцому своєму.
«Є» ЄНОТ узявся прати,
Щоб чистісіньку віддати.
ЖАБЕНЯТКОМ «Же» стрибає,
Від журавлика втікає.
«Зе» — у ЗАЙЦЯ-бігуна
Примостилась...
Де ж вона?
«И» до нас прийшла сама —
Слів на букву цю нема.
«І» — мов палиця в ІНДИКА.
Зверху — цятка невелика.
А ЇЖАК тримає «Ї»,
Відібравши у змії.

✿ У СВІТІ ПРОФЕСІЙ ✿

ЗОЛОТІ РУКИ

Сідайте, діти, у гурті
Зустрілися ми знову!
Про славні руки золоті
Я поведу розмову.

Ті руки сіють нам, і тчуть,
Будують, вміють шити...
І часто мозолі живуть
На їх долонях, діти.

Всі вдячні золотим рукам,
Я теж їх поважаю.
Тож хочу розповісти вам
Усе про них, що знаю.

Марія Познанська

МОЯ МАМА ПАХНЕ ХЛІБОМ...

Одного дня в дитячий садок привели двох новачків — п'ятирічних хлопчиків Толю й Колю, їх привели мами. Хлопчики познайомились. Толя запитує Колю:

— Де працює твоя мама?

— А хіба ти не знаєш? — здивувався Коля. — Вона ж так пахне ліками. Моя мама — лікар. Захворіє людина — мама вилікує. Без лікаря люди не могли б жити. А твоя мама де працює?

— А хіба ти не знаєш? — здивувався Толя. — Вона ж так пахне хлібом. Моя мама — пекар. Вона годує людей. Без хліба не міг би ніхто жити.

— І лікар? — запитав здивовано Коля!

— І лікар не міг би, — з гордістю сказав Толя.

Василь Сухомлинський

МОЯ МАТУСЯ

Працює матуся моя
В дитсадочку.
Всі дітки для неї —
Як дочки й синочки.

Хороша, ласкава
Матуся моя.
Усі її люблять
Так само, як я.

Галина Демченко

НОВОРІЧНІ ГОСТИНЦІ

До дитячого садочка на новорічний ранок прийшов Дід Мороз. Біла борода, білі вуса. Навіть брови білі. Навіть валянци. Тільки кінчик носа рожевий.

Весело малятам з Дідом Морозом. Наспівалися, натанцювалися досхочу. Тоді розв'язав Дід Мороз свою торбину, та й заходився усіх гостинцями обдаровувати.

Зазирнули діти в пакуночки, а там — і цукерки, і тістечка, і яблука.

— Цукерки моя мама робила! — гордо сказала вдягнута білочкою Галя. — Моя мама на фабриці цукерок працює.

Тут озвався Кіт у чоботях. Це був не хто інший, як Василько. Дістав він велике червоне яблуко із пакунка і промовив:

— Це мій тато виростив! Він у мене — садівник. І хоч коти, навіть ті, що в чоботях, не їдять яблук, та за хвилину від яблука лишилися самі зернятка.

— А моя бабуся — пекар, — повідомив зодягнений у костюм космонавта Павлик. — Вона пече і паляниці, й тістечка, й пряники. Ось такі. — І Павлик дістав із пакунка великого пряника-медяника.

— Чудові у вас мами, татусі й бабусі! — сказав Дід Мороз. — Вірю, що й ви будете такими умілими, працювистими та до людей уважними.

Борис Вовк

МІЙ ТАТО

Мій тато — токар.
Він точить деталі
Сталевим різцем
Із різних металів.
Працює мій тато
Кожної зміни.
З деталей маленьких
Роблять машини.

Емілія Саталкіна

ПРОДАВЩИЦЯ

Цілий ранок кличе Ната
І сестричку, й маму, й тата,
Одягла беретик синій:
— Я сьогодні — продавщиця,
І у мене в магазині
Вся заставлена полиця.
Сірники, і сіль, і крам
Я охоче вам продам. —
Наробила продавщиця
Ярличків із папірців.
Вся заставлена полиця,
Та немає покупців.

Галина Гриненко

ЛИСТОНОША

А маленький хлопчик Троша
В дитсадочку — листоноша.

НА НОВУ КВАРТИРУ

Тато прибіг додому радісно збуджений і трохи розгублений. Не роздягаючись, гукнув від порога:

— Збирайтеся швидше, переїжджаємо! Побіжу по машину!..

На нову квартиру Наталя переїхала вже увечері. Лише другого дня вийшла з татом у двір і роздивилася будинок, в якому вони поселилися.

— Ого, який величезний! — сказала вона. — Хто в ньому ще житиме?

— Люди житимуть, — відповів тато.

— А у них є хлопчики й дівчатка?

— Звичайно, є.

— А що їхні мами і тата роблять?

— У кожного з них своя робота.

— Яка? — все допитувалась Наталя.

— Та я ще й сам, донечко, не знаю, хто тут житиме. Ось вони всі переберуться сюди, ми з кожним будемо знайомитись, і тоді дізнаємось, хто з них що робить. Гаразд?

— Гаразд.

